

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя Тернопільська міська рада	Ternopil Ivan Puluj National Technical University Ternopil City Council
Корпорація «Науковий парк «Інноваційно- інвестиційний кластер Тернопілля» «Страхова компанія «ТАС»	Corporation «Scientific Park – Innovation and Investment Cluster of Ternopil Region» Insurance company «TAS»
Вроцлавський економічний університет Університет «Опольська Політехніка» Університет прикладних наук в Нисі Ельблонзький університет гуманітарних та економічних наук	Wroclaw University of Economics Opole University of Technology University of Applied Sciences in Nysa Elblag University of Humanities and Economics
Індо-Європейська освітня фундація (Республіка Польща)	Indo-European Educational Foundation (the Republic of Poland)
Університет Дунареа де Йос м. Галац (Румунія)	University Dunarea de Jos of Galati (Romania)

МАТЕРІАЛИ

***III Міжнародної науково-практичної конференції
«ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗМІЦНЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ
ПОЗИЦІЙ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ У
ГЛОБАЛЬНОМУ, РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА ЛОКАЛЬНОМУ ВИМІРАХ»***

***Proceedings of the 3rd International Scientific-Practical Conference
“FORMATION OF THE MECHANISM OF NATIONAL ECONOMIC SYSTEMS
COMPETITIVE POSITIONS STRENGTHENING IN
GLOBAL, REGIONAL AND LOCAL DIMENSIONS”***

УДК 330:336:338

Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (5 квітня 2019 р.) / Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2019. – 168 с.

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Голова – Рогатинський Р. М., проректор з наукової роботи ТНТУ ім. І. Пулюя, д.т.н., професор
Співголова – Ціх Г. В., декан факультету економіки та менеджменту ТНТУ ім. І. Пулюя, к.е.н., доцент
Співголова – Панухник О. В., завідувач кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя, д.е.н., професор

Члени:

Бицюра Л. О. – заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради (м.Тернопіль, Україна)
Химич Г. П. – директор Корпорації «Науковий парк «Інноваційно-інвестиційний кластер Тернопілля»»
Зелінська Анетта – професор факультету управління, комп'ютерних наук та фінансів Вроцлавського економічного університету, Dr.Hab (м. Вроцлав, Республіка Польща) – за згодою
Клеменс Бригіда – заступник декана з навчальної роботи факультету економіки та менеджменту Університету «Опольська Політехніка», Ph.D (м. Ополе, Республіка Польща) – за згодою
Опалка Анна – керівник відділу з міжнародних зв'язків Університету прикладних наук в Нисі, PhD (м. Ниса, Республіка Польща) – за згодою
Вілімовська Зоф'я – директор інституту фінансів Університету прикладних наук в Нисі, Dr.Hab. (м. Ниса, Республіка Польща) – за згодою
Рокіта-Поскарт Діана – асистент кафедри регіональної політики Університету «Опольська Політехніка», Ph.D (м. Ополе, Республіка Польща) – за згодою
Середоха Ізабелла – заступник декана факультету адміністрації та соціальних наук, Ельблонзький університет гуманітарних та економічних наук (м. Ельблонг, Республіка Польща) – за згодою
Кумар Прадіп – голова Індо-Європейської освітньої фундації, PhD (м. Варшава, Республіка Польща) – за згодою
Зека Єкатеріна Даниєла - виконавчий директор Документаційного центру управління маркетингу в промисловості та сільському господарстві, Університет Дунареа де Йос м. Галац, PhD (м. Галац, Румунія) – за згодою

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова – Панухник О. В., завідувач кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя, д.е.н., професор

Члени:

Науково-педагогічні працівники та навчально-допоміжний персонал кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя:

Артеменко Л. Б., Бажанова Н. В., Винник Т. М., Дячун О. Д., Константюк Н. І., Крамар І. Ю., Крупка А. Я., Кудлак В. Я., Малинич Г. М., Мариненко Н. Ю., Левицький В. О., Подвірна Т. В., Радинський С. В., Тимошик Н. С., Фецин І. М., Химич І. Г.

Науковий секретар

Маркович І. Б. – доцент кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя, к.е.н., доцент

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету економіки та менеджменту Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, протокол № 6 від 23.04.2019 р.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори.

ISBN 978-617-7331-79-6

© Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2019

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ МІКРО-, МЕЗО- І МАКРОРІВНЯ: КОНФЛІКТ ТРАДИЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ ТА ЕКОНОМІЧНИХ РЕАЛІЙ 21 СТОЛІТТЯ 8

Агарков Олександр СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
Бажанова Наталія ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРИРОДНОГО ПРИРОСТУ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ.....	9
Винник Тетяна СПОЖИВЧИЙ КОШИК ЯК КРИТЕРІЙ РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ	10
Гречко Алла ФІСКАЛЬНІ СТИМУЛИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ.....	12
Ілляшенко Сергій НОВА ОРГАНІЗАЦІЙНА МОДЕЛЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВИПУСКОВОЇ КАФЕДРИ УНІВЕРСИТЕТУ: ЗДОБУТКИ І ПРОТИРІЧЧЯ.....	14
Клемпарський Микола, Тетяна Ларіна ЕЛІТА ЯК СУБ'ЄКТ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ДИНАМІКИ	16
Козак Зоряна ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	18
Кондратюк Надія ОЦІНКА ВІДКРИТОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	20
Константюк Наталія, Черенко Ірина ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	23
Константюк Наталія ВАЖЛИВІСТЬ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	25
Крутько Маргарита АКТИВІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	26
Малинич Ганна, Сливка Оксана НАВИКИ ТА КОМПЕТЕНЦІЇ ПРАЦІВНИКА У ХХІ СТОЛІТТІ: ПОГЛЯД РОБОТОДАВЦЯ.....	28
Мардус Наталія ПРОГНОЗУВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ ТОВАРІВ.....	29
Маркович Ірина ПОЛІЦЕНТРИЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ ПРОЦЕСІВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	31
Подвірна Тетяна ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ДЕРЖАВНИМ БЮДЖЕТОМ	33

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДЕРЖАВИ, БІЗНЕСУ, НАУКИ, ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА 35

Ігуна Кратар UNIVERSITY-INDUSTRY COLLABORATION	35
--	----

Pululu Yonda Heritier	
DIGITAZATION IN DIFFERENT AREAS OF LIFE	37
Дячун Ольга	
ЧИННИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ.....	38
Костик Євгеній	
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ	40
Левицький Віталій, Швець Ігор	
ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ ТА ОБ'ЄКТ АНАЛІЗУ	42
Левицький Віталій	
ГОЛОВНІ РИСИ ВКЛЮЧЕННЯ УКРАЇНИ В ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ	44
Пастух Марія, Бажанова Наталія	
НАВЧАННЯ, ЩО СПОНУКАЄ ДО КАРДИНАЛЬНИХ ЗМІН.....	46
Підоричена Ірина	
ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ЕКОСИСТЕМ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	48
Струтинська Ірина	
ПЕРЕДУМОВИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДЕРЖАВИ ТА БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	50
СЕКЦІЯ 3. РОЛЬ ТА ПОТЕНЦІАЛ ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНО СТІЙКОЇ ДЕРЖАВИ	53
Власенко Тетяна	
НАУКОВО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНИХ ЗМІН В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	53
Власова К. М., Філюк Г.М.	
ВПЛИВ БАР'ЄРІВ НА ВИБІР СПОСОБУ ВХОДЖЕННЯ НА ЗОВНІШНІЙ РИНОК	55
Гладка Антоніна	
ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ	58
Капшій Юрій	
ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУБ'ЄКТА ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	59
Кобильняк Ганна	
РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	61
Ковальчук Руслан-Петро	
ЯКІСТЬ ТОВАРУ ЯК ФАКТОР УСПІШНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	63
Корнієцький Олександр	
МОТИВАЦІЙНІ ПРИНЦИПИ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	64
Легеца Назар	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	66
Радинський Сергій, Дьолог Івета	
МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	68

Радинський Сергій, Михальська Марія-Роксолана МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ	70
Орел Анна ВПЛИВ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА ДІЯЛЬНІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА	72
Орел Володимир ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	75
Панухник Олена СИСТЕМНА ВЗАЄМОДІЯ СУБ'ЄКТІВ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ЯК ОСНОВА ПОСТУПАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНО-ГОСПОДАРСЬКИХ СИСТЕМ	77
Приймак Наталія СИСТЕМА ВНУТРІШНІХ СТЕЙКХОЛДЕРІВ ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ	79
Ряснянська Альона АНАЛІЗ СТАНУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	81
Стасюк Володимир ПРИБУТОК ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ ТА ЙОГО РОЛЬ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	84
Химич Ірина, Балацко Богдан ФРЕЙМІНГ ЯК МЕТОД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ БІЗНЕСУ	85
Химич Ірина, Колісник Іван КРЕАТИВНІСТЬ ІДЕЙ НА ОСНОВІ БРЕЙНСТОРМІНГУ	87
Швак Ольга СТАН ТА ДИНАМІКА РОЗВИТКУ МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ.....	89
Ямборко Петро ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ.....	90
СЕКЦІЯ 4. СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ: МОЖЛИВОСТІ, ВИКЛИКИ, ЗАГРОЗИ.....	92
Гогусь Соломія, Малинич Ганна РОЛЬ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ВІТЧИЗНЯНИХ ДОМОГОСПОДАРСТВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ	92
Дзюрдзевич Максим РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ БАНКУ	94
Долик Катерина, Бажанова Наталія СУЧАСНИЙ СТАН ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ	95
Ізоткін Вадим, Бажанова Наталія ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ, ЯК ГАРАНТІЯ ОСОБИСТОЇ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ	97
Кучеренко Світлана, Малишко Віталіна ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІЗИНГУ В УКРАЇНІ.....	98
Михайлевська Юлія ПОТЕЧНЕ КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	101

Прийма Антоніна, Тимошик Наталія	
ІДЕНТИФІКАЦІЯ БАНКІВСЬКИХ РИЗИКІВ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ.....	103
Процків Оксана	
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ ФІНАНСОВА СКЛАДОВА	106
Радинський Сергій	
ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В УКРАЇНІ	107
Степаненко Сергій	
НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	109
Тимошик Наталія	
ЕЛЕМЕНТИ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ЯК ЗАСІБ УПРАВЛІННЯ.....	112
СЕКЦІЯ 5. ІННОВАЦІЇ У ГЛОБАЛЬНІЙ БІРЖОВІЙ СФЕРІ ТА БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	114
Голич Наталія, Панухник Олена	
ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ТРАНСФЕРУ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В МАЛОМУ БІЗНЕСІ	114
СЕКЦІЯ 6. СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ – КАТАЛІЗАТОР ЧИ СТРИМУВАЧ ПРОГРЕСИВНИХ ЗМІН У ВІТЧИЗНЯНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ?	116
Гой Віта	
КІБЕР-СТРАХУВАННЯ ЯК НОВИЙ ПРОДУКТ НА РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ.....	116
Гула Інна	
ПРОБЛЕМА ОПОДАТКУВАННЯ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ	118
Михалочкіна Марина	
УМОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СИСТЕМИ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ В СТРАХОВИХ КОМПАНІЯХ УКРАЇНИ	120
Михно Наталія, Малинич Ганна	
РИНОК СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ ТА ЙОГО ІНДИКАТОРИ	122
Ожібко Мар'яна	
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇН.....	123
СЕКЦІЯ 7. ЕКОНОМІЧНО ЕФЕКТИВНА ТОРГІВЛЯ: РОЗУМІННЯ СУТІ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЇЇ ВЕДЕННЯ	126
Гундерук Тетяна, Малинич Ганна	
ТРАНСФОРМАЦІЯ ФОРМ ТОРГІВЛІ: ВІД ВИТОКІВ ДО СУЧАСНОСТІ.....	126
Рудюк Ірина, Бажанова Наталія	
ТОРГІВЛЯ МАЙБУТНЬОГО: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	127
Хвостіков Андрій	
СУТНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ТОРГІВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ	129
СЕКЦІЯ 8. МАЙБУТНЄ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ: РОЗУМНЕ УПРАВЛІННЯ, РОЗУМНІ ТЕРИТОРІЇ, РОЗУМНИЙ БІЗНЕС	131
Daniel Sarpong Mensah	
SMART BUSINESS PROCESS MANAGEMENT AS A TOOL FOR ECONOMIC DEVELOPMENT	131
Tsikh Halyna, Marynenko Nataliia	
OUTSOURCING IT JAKO SPOSÓB NA POPRAWĘ EFEKTYWNOŚCI DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	132

Анопрієнко Тетяна	
ОБ'ЄДНАНІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ – ШЛЯХ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	135
Артеменко Людмила, Ціх Галина	
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ	136
Боднар Діана	
ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ КОНКУРЕНЦІЇ	139
Ігнатенко Микола, Кучеренко Микола	
УДОСКОНАЛЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	141
Катрусяк Христина, Бажанова Наталія	
ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ	143
Красноручський Олексій, Зайцев Юрій	
НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	145
Крупка Андрій, Пиріг Галина	
КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКІ ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	147
Лазарюк Валерій	
ІННОВАЦІЙНІ ЛАБОРАТОРІЇ ФАБЛАБ ЯК ІНДИКАТОР РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ	149
Мармуль Лариса, Леваєва Людмила	
СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	151
Нагорняк Галина, Малюта Людмила, Атаманов Ігор	
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК УМОВА СТАНОВЛЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ	154
Нагорняк Ірина	
ЗМІСТ ЕКОНОМІЧНОГО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ЯК ЧИННИКА ПОСИЛЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА	158
Новік Яна	
ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	160
Пілічева Марина	
ОБЛІК ЗЕМЕЛЬ – ОСНОВА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ	162
Семчишин Євгенія, Смачило Ліля	
УКРАЇНА В СИСТЕМІ СВІТОВОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	164
Суска Анастасія, Бабич Анатолій	
ЕКОЛОГО-ТЕХНІЧНА КОНКУРЕНЦІЯ ЯК ВИД МІЖГАЛУЗЕВОЇ КОНКУРЕНЦІЇ	166

Панухник Олена
доктор економічних наук, професор
завідувач кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна
Panukhnyk Olena
Doctor of Sciences (Economics), Professor
Head of the Department of Economics and Finance
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

**СИСТЕМНА ВЗАЄМОДІЯ СУБ'ЄКТІВ ЕКОНОМІЧНИХ
ВІДНОСИН ЯК ОСНОВА ПОСТУПАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
ТЕРИТОРІАЛЬНО-ГОСПОДАРСЬКИХ СИСТЕМ
SYSTEM INTERACTION OF ECONOMIC RELATIONS SUBJECTS AS
A BASIS OF FORWARD DEVELOPMENT OF TERRITORIAL AND ECONOMIC
SYSTEMS**

Осмислення політичних і соціально-економічних подій, що відбуваються останніми роками в Україні, результати економічних реформ, зокрема, впровадження процесу децентралізації, висунули потребу в пошуці ефективних моделей нарощування, інтеграції фінансово-економічного потенціалу учасників господарських відносин в контексті розгляду стійкого розвитку територій.

Дослідження проблем економічного розвитку територій повинно базуватися на теорії управління, де спеціалізація, кооперація та інтеграція різних територіальних структур є важливими елементами підвищення ефективності їх функціонування. У даному контексті постановка проблеми управління територіальною економічною інтеграцією передбачає необхідність при досягненні перспектив розвитку низових соціально-економічних систем, перш за все, співставити рівні розвитку будь-якої локальної системи із загальним розвитком, наприклад, міжнародного співтовариства. У будь-якому випадку, вирішення проблем, пов'язаних із з'ясуванням тенденцій соціально-економічного розвитку, повинно ґрунтуватися на осмисленні передбачуваної діяльності в контексті більш глобальних систем, аніж аналізована.

По суті, співвідношення проблеми, пов'язаної з соціально-економічним розвитком будь-якої, навіть локальної економічної системи, з інтеграцією суспільного розвитку, передбачає створення конкретного аспекту методології стійкого розвитку. При цьому орієнтація на інтеграцію важлива не сама по собі, а як засіб у підході до вирішення проблем з урахуванням перспектив їх розвитку, як орієнтація на стійкий характер функціонування та розвитку системи.

Підвищений інтерес до підприємств певної території як до лідерів і каталізаторів системних перетворень в низових соціально-економічних системах, робить актуальною проблему оцінки можливостей суб'єктів економічних відносин реального сектору у прискоренні сучасних трансформаційних процесів, забезпеченні життєвих інтересів низових територіальних одиниць і регіонів та зростанні соціально-економічних стандартів.

Сучасні ринкові відносини вимагають від підприємств осмишеного оптимального використання наявного економічного потенціалу задля досягнення стійких позицій на ринку, зміцнення та розширення своїх конкурентних позицій над іншими учасниками ринку, задля забезпечення ефективності функціонування та отримання прибутку [1].

Для суб'єктів економічних відносин розрізняють наступні основні переваги системної взаємодії на регіональному рівні:

- даний процес створює можливості розширення ринку та розвитку конкурентної боротьби, вдосконаленню способів виробництва, зменшує рівень монополії;
- розширення ринку збуту зумовлює збільшення періоду виробництва і, тим самим, зниження рівня собівартості товарів;
- інтеграція на регіональному рівні забезпечує додаткові споживчі вигоди населенню, зумовлюючи розширення асортименту продукції;
- стимулює поглиблення виробничої спеціалізації.

Основний аргумент на підтримку інтеграції на регіональному рівні – це віра в переваги, які можуть бути досягнуті в результаті використання певних інструментів та інвестиційних можливостей системної взаємодії. Але це зовсім не означає, що такі переваги будуть отримані автоматично після зближення суб'єктів господарювання до рівня інтеграції. У цілому, очікувані переваги від системної взаємодії і, особливо від повної інтеграції, можуть бути отримані в результаті скорочення витрат, пов'язаних з ринковими спотвореннями і бар'єрами, створеними локальною політикою; від скоординованих дій, коли ефект масштабу може бути використаний муніципальним сектором, а також скоординованої політики або створеної інфраструктури з інвестування [2].

Так, на нашу думку, основні мотиви територіальної економічної інтеграції в умовах поглиблення ринкових відносин полягають в наступному:

1. Можливість певних населених пунктів, що не володіють запасами сировинних ресурсів, отримати розвідані запаси і перспективні ліцензії без ризику і витрат, пов'язаних з геологорозвідувальними роботами. В Україні при загальному зниженні асигнувань на розвідку цей чинник стає дуже актуальним.

2. Розподіл внутрішнього ринку більшості найбільш цінних ресурсів з метою контролю над цінами. Можливості агресивного маркетингу, що надаються в результаті інтеграції, дозволяють підсилити економічний пресинг на конкурентів аж до витіснення їх з певних ринків.

3. Концентрація політичного впливу. Наявність ефективного лобі в центральній владі, яким володіють у низці регіонів, є потужним чинником при отриманні вигідних державних замовлень, узгодженні умов експортних поставок і в інших сферах, що визначають добробут регіональної соціально-економічної системи та населених пунктів.

4. Комбінування взаємодоповнюючих ресурсів. Однією з проблем є невідповідність потужностей з видобування і переробки сировини. Це призводить до зниження якості планування, особливо довгострокового, вводить в нього елемент невизначеності, підвищує собівартість за рахунок різного роду витрат на укладання додаткових договорів і знижує керованість територіальними господарськими комплексами в цілому. Інтеграція у цьому випадку дозволить досягти значної економії лише за рахунок забезпечення повноцінного завантаження виробничих потужностей і підвищення ефективності об'єднаної системи планування і координації, допоможе диверсифікувати регіональні ризики, але при цьому не сприяє скороченню витрат.

5. Концентрація фінансових ресурсів для реалізації великих проектів. Наприклад, налагоджений об'єднаний фінансовий механізм дасть можливість переливу капіталу з менш рентабельних проектів в більш рентабельніші, а також скоротить обсяг оборотного капіталу в порівнянні з сумарною його величиною до злиття.

6. Економія за рахунок вертикальної інтеграції. Даний вид ефекту досягається за рахунок розширення можливостей управління і контролю.

7. Усунення неефективності. Даний мотив передбачає можливість підвищення рівня соціально-економічного розвитку унаслідок професійного менеджменту.

Таким чином, оцінка ефективності використання потенціалу підприємств реального сектору економіки є важливою і необхідною для прийняття управлінських рішень, спрямованих на виявлення резервів зміцнення та нарощування фінансово-економічного потенціалу учасників господарських відносин в контексті розгляду стійкого розвитку територіально-господарських систем.

Перелік використаних джерел:

1. Бібік Н. В. Моделі регіонального розвитку: теоретичні аспекти й особливості використання / Н. В. Бібік. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/Vdnuet/econ/2009_4/2.pdf.
2. Інноваційні підходи до регіонального розвитку в Україні : аналіт. доп. / [С. О. Біла, Я. А. Жаліло, О. В. Шевченко, В. І. Жук та ін. ; за ред. С. О. Білої]. – К. : НІСД, 2011. – 80 с.

УДК 65.012.1

Приймак Наталія

кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри маркетингу, менеджменту та публічного адміністрування,
Донецький національний університет економіки і торгівлі
ім. М. Туган-Барановського
м. Кривий Ріг, Україна

Natalia Priymak

PhD in Economic sciences, Associate Professor
Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mykhaylo Tuhan-Baranovs'kyu
Kryvyi Rih, Ukraine

СИСТЕМА ВНУТРІШНІХ СТЕЙКХОЛДЕРІВ ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ SYSTEM OF INTERNAL STAYKHOOLDERS AS AN ACCORDING TO THE CHANGE MANAGEMENT

Запорука ефективного функціонування сучасного підприємства, орієнтованого на максимізацію результатів діяльності та постійне розширення сфер свого впливу – ефективне впровадження змін. Зміни є об'єктивною необхідністю, складовою системи менеджменту підприємства. Для забезпечення конкурентоспроможності та досягнення цілей підприємства зміни повинні бути керованими, тобто, на підприємстві має діяти беззупинний процес управління змінами.

Аспекти управління змінами досліджуються у наукових працях вітчизняних та закордонних науковців серед яких можна відзначити В. Боуї та Е. Хеда, П. Лоуренса, І. Адізеса, Ф. Спрінгера, І. Ансоффа, О. Ю. Гусеву, І. Б. Шевченко, К. М. Синякова, К. А. Пріб, О. О. Гайдей та інших. Дані науковці розглядають управління змінами з різних аспектів, в т.ч. виокремлюючи суб'єктів управління змінами. Проте, коло суб'єктів управління змінами науковцями трактується по-різному.

Проведене дослідження показало, що стосовно управління змінами варто виділити такий перелік *суб'єктів управління змінами*:

- внутрішніх стейкхолдерів підприємства;
- контактні аудиторії змін - будь-які групи людей, які проявляють реальний чи потенційний інтерес до діяльності підприємства або можуть справити на неї певний вплив через ініціювання змін;
- носіїв змін - це особливий суб'єкт управління змінами, який свідомлено чи неусвідомлено приймає участь у процесі змін та визначає успіх змін своїми діями чи бездіяльністю.

Оскільки управління змінами є внутрішньо сконцентрованим процесом, найбільш вагомим суб'єктом змін є система *внутрішніх стейкхолдерів, яких ще прийнято називати внутрішньою коаліцією впливу підприємства*.

Як зазначає Гаценко Л.В. «дослівно при перекладі з англійської мови стейкхолдер-група підтримки чи група впливу. Фактично стейкхолдери – це група осіб, яка тією чи іншою